

Vallø Gods er som bekendt kjøbt for Statens Penge. Det blev i Begyndelsen af det 18de Aarhundrede overdraget til Anna Sophie, der var viet til Kong Frederik IV.s venstre Haand og senere blev hans, den enevældige Konges Dronning. Ved Kongens Død indbroges Vallø under Kronen, kom snart efter til den regjerende Dronning Sophie Magdalene og blev ved hendes Mellemkomst og ved kongelig Fundats gjort til en offentlig Stiftelse af den Art, det nu er. Stiftelsen er stadig bleven omordnet og udviklet gennem kongelige Rescripter. Dens nyeste Fundats (14de Mai 1838) behandler ogsaa denne Stiftelse ganske som en kongelig Stiftelse, en saadan altsaa, paa hvilken Loven af 13de Mai 1769 § 7 for længe siden burde have været bragt i Anvendelse. Det Rigsbaagen forelagte Lovforslag er saaledes egentlig kun en fuldstændigere Udvikling af fornevnte Lovsted, en gjentagen Tvang mod overhørige Bestillingsmænd.

Men ikke alene ad denne Vej kommer Udvælgets Fleertal til dette Resultat; ved at sætte sig ind i den som Stifterinde nævnte høifalige Dronning Sophie Magdalenes Tankegang Bøndergodsets Behandling vedkommende, ved at spørge Historien om hendes sandshulige Villie, kommer det til den samme Erkjendelse. Som bekendt har Enkedronning Sophie Magdalene givet et lysende Exempel her i Danmark med Hensyn til Fæstegodsets Behandling, ved i 1761 at lade Bøndergodset paa hendes Livgeding Hørsholm gives Bønderne i Arvefæste paa meget billige Villkaar. Dette foregik, som man seer, flere Aar, førend hiin mærkelige Lov af 1769 var udkommen; altsaa ganske af egen Tilskyndelse. Det lader sig nu ikke formode, at Dronningen, om hun var blevet at styre Vallø Gods, ikke skulde have behandlet Bøndergodset her paa samme Maade som sit Hørsholmske Gods. Den nulevende Slægt kan neppe udtale sin Erkjendtlighed mod den høifalige Stifterinde bedre end ved at lade Bøndergodset, der hører under Vallø, behandle efter samme Grundsatninger som dem, hvortil hun selv paa en i Danmarks Aarbøger saa fremtrædende Maade har kuyttet sit Navn paa Hørsholms Gods. Det havde været smukt, om Alle de, der nyde godt af Vallø Stift-

telse, havde forenet deres Stemmer med Godsets Bønder for at formaae Stiftelsens Styre til at forherlige den smukke hundreedaarige Mindefest, der nylig er bleven feiret med saa stor Taknemmelighed af Hørsholms Godses lykkelige Beboere ved at følge det der givne Exempel. Den fremlagte Lov ligger for Fleertallet som en simpel og klar Udtalelse af den hedenfarne Dronnings Duster til Gavn for hendes tidligere Bønder, som en Hyldest til de Grundsatninger, hun var blandt de Første til at give virkelig Gylbighed, idet hun indskar det Spor, som den danske Regjering snart efter har fulgt, ikke alene gennem Lovgivningen, gennem Bud og Løfter, men ogsaa i Virkeligheden paa det Gods, som har været undergivet dens mere umiddelbare Indflydelse.

Bemmetofte er kjøbt af den absolute Konge Christian V.s regjerende Dronning Charlotte Amalie 1694, altsaa efter danske Retsforhold for Statens og Kongefamiliens Midler. Hun besad dette Gods i Forbindelse med flere andre som Enkedronning med Sønnens, Frederik IV.s, Indvilling. Ved Enkedronningens Dødtilløb Kong Frederik IV., at Moderens Efterladenskab deelttes med hans tvende Søfende. Af Godserne fik hver sine; Bemmetofte kom til Prinds Carl. Om det ogsaa lod sig sige, at der iblandt Dronning Charlottes Amalies Formue fandtes medbragte Midler, for hvilke der muligen var forbeholdt en privat Charakter, Noget, der ikke er oplyst, saataber denne Indsigelse enhver Betydning, naar det bemærkes, at Dronning Charlotte Amalie, tiltrods for hendes nidkjære Forvaltning, vøde forgjældet, skjøndt efterladende sig saa bethdelige Godser. Hun havde nemlig vel sammenkjøbt dem til i det Hele lave Priser, men i en meget forkommen, enkelte i en næsten øde Tilstand, saa at deres Besiddelse kostede mere, end de indbragte. Prinds Carl, som næsten sølte sig belempret af Godser af denne Beskaffenhed, forsøgte i de første Aar af sin Besiddelse at hævde dem og gjorde store Udlæg i denne Retning. Midlerne hertil hidrørte deels fra hans Indtægter som Prinds af Blodet, deels fra Baan, som vi senere skulle see betalte med Tilskud fra Staten, men alt efter 5 à 6 Aar opgav Prindsen sine tildeels philanthropiske For-